

**Nedělní úvaha (kázání)
na text Markova evangelia
v Lysé nad Labem, 7. března 2021**

Uzdravení slepého v Betsaidě

Přišli do Betsaidy. Přivedli k němu slepce a prosili jej, aby se ho dotkl. I vzal toho slepého za ruku a vyvedl ho z vesnice; potřel mu slinou oči, vložil na něho ruce a ptal se ho: „Vidíš něco?“ On pozvedl oči a řekl: „Vidím lidi, vypadají jako stromy, a chodí.“ Potom mu znovu položil ruce na oči; slepý prohlédl, byl uzdraven a viděl všechno zcela zřetelně. Ježíš ho poslal domů a přikázal mu: „Ale do vesnice nechod!“
(Bible, Markovo evangelium, 8. kapitola)

Vhodné je doplnit četbou Ježíšových slov o slepých (Mt 15,12-14).

Také žalm 146, Izájášovo proroctví (Iz 35,1-6), stejně jako píseň 379 či 326, doplňují toto přemýšlení.

Berna Lopez,
www.evangile-et-peinture.org

Navštivte webové stránky našeho sboru, stáhněte si další kázání, prohlédněte fotografie, mějte přehled o aktuálním dění v evangelickém sboru v Lysé nad Labem.

www.lysa.evangnet.cz

Na první pohled nám ten text připomíná poslední probírané uzdravování Markova evangelia. Při uzdravování hluchoněmého (Mk 7,31-37) jsme byli svědky podobných „léčebných“ postupů. Také tehdy se Ježíš dotýčného dotýkal a užíval slin. A také uzdravení hluchoněmého nám ostatní evangelisté nepřevzali, byť důvodů vyškrtnutí obou příběhů může být více. Dnešní uzdravení slepého prý Matouš a Lukáš vynechávají mimo jiné proto, že se Ježíšovi tak úplně nepovedlo. Vždyť musel svůj zásah opakovat, neboť po prvním dotyku slepý prohlédl jen mlhavě. K synovi všemohoucího Boha se prý nehodí, aby něco dělal nadvakrát. Jenže tam kde zapálení věřící pohoršlivě protestují, současní lékaři naopak zajásají. Dobře totiž vědí, že léčba je proces postupný a uzdravení se málokdy děje hned. A tak právě ono postupné nabývání zraku v dnešním příběhu navléká Ježíšovi víc než kdy jindy doktorský plášť. Jenže s tím by Ježíš pravděpodobně vůbec nesouhlasil. A ani evangelista Marek nesledoval doposud reálnost Ježíšova uzdravování a nesnažil se jej rehabilitovat v očích odborné lékařské vědy. My už přece víme, že záměr Ježíšových uzdravování je ukázat člověka nemocného svou přizemností, ovládaného temnými silami, svázaného lidským okolím. Obě ojedinělá Markova podobenství pak ukazují člověka hluchého k Bohu, mluvícího ve frázích a neschopného komunikace s pozemským i nebeským světem. A také člověka slepého či zaslepeného, člověka, který v dnešním podobenství nevidí, co by vidět měl. Otázkou je proč.

Všimneme si toho hned. Ježíš bere slepého opět stranou od lidí, stranou od jeho nejbližšího sociálního okolí. Už v uzdravení hluchoněmého jsme si toho mohli všimnout, tady je to ale dramaticky zdůrazněno. Vyvedl ho z vesnice, říká text a na konci přidává dokonce Ježíšův striktní zákaz návratu. Na obyvatelích Betsaidy je něco špatně a nespraví to ani úvodní poznámka, že právě někteří z nich přivedli postiženého k Ježíši.¹ Ježíš jedná značně radikálně, popadne slepého za ruku a kvapí s ním pryč. Betsaida je zřejmě místo, které nesvědčí čistému zraku, ať už z důvodu nějaké zdravotní epidemie způsobující oslepnutí, nebo z důvodu nesvobody, která přikazuje, co a jak smí být viděno či neviděno. Betsaida je místo nakažlivé slepoty nebo zaslepení. Po jejím opuštění ruku v ruce s Ježíšem nastává v příběhu nám dobře známý osvobodivý a ozdravný proces. Je to postní motiv. V Kristově blízkosti a stranou od lidí začíná slepý náhle vidět. Prohlédá. Zří Krista. A nemá se vracet zpět. Zní to jako radikální Ježíšův nárok na

---

¹ Ježíšovo příkré jednání vynikne v kontrastu jiných podobných událostí (Mk 2,5), kdy je okolím nemocného naopak důvodem Ježíšova přijetí a vyléčení. Možná jsou však podobné úvahy zcela zbytečné, neboť z textu není jasné, zda nemocného přivedli jeho sousedé či Ježíšovi učedníci.

uzdraveného, ale přitom mu život nijak dramaticky nemění. Posílá jej domů, ke své rodině. Jen té vesnici se má vyhnout.²

Důležitá pro pochopení je samozřejmě i konverzace, kterou slepý a Ježíš vedou. „Jestlipak něco vidíš?“ ptá se jakoby potměšile Ježíš (tu potměšilost za chvíli pochopíme). „Vidím lidi, vypadají jako stromy, a chodí,“ odpovídá dotyčný pozvedaje své oči vzhůru. Tady je důležitý kontext příběhu. O pár řádek dříve čteme, že po návratu z pohanské ciziny se vše vrátilo do starých kolejí. Skoro jakoby na Ježíše čekali, vrhli se naň staří oponenti a věční diskutéři. A nově si do Ježíše dloubli, když ústy farizejů žádali zázračná nebeská znamení na potvrzení Ježíšovi autority. Stane se to po několikerém sycení zástupů, které však jako by bylo jen dalším důvodem k výtkám. „Na hmotné potřeby svých lidí myslíš, Ježíši, a s chlebem a jídlem to umíš, to je fakt. Ale my ještě potřebujeme nějaké potvrzení shora, nějaké nebeské razítko, rozumíš?“

Jestli tohle Ježíše našťvalo, tak ho musela následná reakce jeho učedníků dorazit. Když totiž před farizeji na lodi prchá a po právu na ně nadává a hartusí, dočká se místo souznění a podpory od vlastních učedníků překvapivé reakce. Jsou úplně mimo kontext a shánějí se už zase po jídle. Je to strašné, když si uvědomíte, v jakém kruhu nepochopení se Ježíš nachází. Farizejové na břehu mu vytýkají nedostatek nebeské svatozáře, jeho učedníci se zase zabývají jen lidskými potřebami a vyžadují pozemskou praktičnost. Ježíš se rozčílí. „Oči máte, a nevidíte!“ „Nepamatujete se, když jsem lámal těch pět chlebů pěti tisícům, kolik plných košů nalámaných chlebů jste sebrali?“ „To jsou kolem mě všichni slepí?“ ptá se Ježíš. A první, na koho narazí po vystoupení z lodi je skutečný slepec. Resp. někdo, kdo během svého života v Betsaidě oslepl, přestal věci vidět jasně a čistě, takové, jaké jsou. A Ježíš jej bere stranou a demonstruje na něm, jak vypadá prohlédnutí. Je to vzkaz farizejům i učedníkům. Slepý pozvedá své oči vzhůru. A zprvu nevidí nic dobrého a průkazného, tak jako na nebi neviděli nic ani farizejové. A pak na něj Ježíš znovu položí ruce. A slepý prohlédne. A vidí vše čistě a jasně. Text si dá záležet, aby zdůraznil, že dotyčný vidí zcela zřetelně. Ptáte se, co vidí? No přece Krista, který stojí vedle něj na pevné zemi.

---

² Myslím, že vesnice tu reprezentuje nejen typ aglomerace, ale také jistou sociální, kulturní či třeba i náboženskou uzavřenou skupinu. Klidně si ji můžete představit jako prostou zemědělskou ves jednotného smýšlení, pokrevní provázanosti a nedůvěry vůči lidem odjinud. Nebo jako dělnickou ubytovnu, i tak by se dal použitý řecký termín chápat. My samozřejmě nevíme, jaký urbanistický celek Betsaida byla, ale Markovo evangelium zeměpisné či dějepisné realie neřeší (viz jeho zoufalé zeměpisné nepřesnosti např. Mk 5,13). Markovi jde o význam.

Zajímavé je, že při pohledu vzhůru, nebo prostě v první fázi prohlédnutí, vidí slepý lidi, ale není schopen je rozeznat od dřeva. Poznává je jen podle pohybu, kdyby však pohyb jako průvodní znak ustal, tápal by. Dívá se sice vzhůru, ale není schopen rozeznat pravou hodnotu věcí, živé od neživého, důležité od nedůležitého. A pak, po dalším Kristově doteku, stojí vedle Krista, hledí kolem sebe a vidí věci jasně. Působí tohle Kristova blízkost? A není zbytečné jej hledat nahoře, když stojí vedle vás? Je evidentní, že dnešní text doplňuje minulé Ježíšovo uzdravení hluchoněmého. Obě uzdravení má pouze Markovo evangelium. Obě dohromady tvoří celek a vypovídají o lidské neschopnosti slyšet a vidět Boha a mluvit s ním. Obě mohou samozřejmě vypovídat i o míře vzájemného lidského nepochopení, ale ve svém důrazu na poodstoupení od lidí směřují především k Bohu, resp. Kristu.

Markův evangelijní příběh se tu dramaticky láme. Ježíš se po dnešním uzdravení vydává na cestu do Jeruzaléma. Jakoby už galilejský pobyt ztratil svůj důvod. Jakoby se tu už nebylo kam posunout. Ve zdánlivém bezpečí a přijetí v okolí jezera se začíná opakovat koloběh neustálých sporů a nedorozumění. Ježíš se vydává směrem k Velikonocům. Jakoby právě ta cesta, to nečekané rozuzlení v podobě kříže, mělo otevřít oči, napravit sluch i řeč. Ne nadarmo je cesta do Jeruzaléma poslední důležitou souvislostí dnešního uzdravení slepého. Následující dvě kapitoly budou pojednávat právě o této překvapivé pouti, věci nabudou nečekaný směr. Doposud jsme byli svědky Ježíšova důrazu na to, aby nebyl špatně chápán. Pedantské utajování všech jeho uzdravování nám tak doposud odhalilo maximálně to, že Ježíš chce člověka zdravého, tj. svobodného a vůči Bohu otevřeného.

O Ježíši samotném nám toho ale paradoxně mnoho neřeklo. Díky Ježíšovu mesiášskému tajnostkářství můžeme v polovině evangelia spolehlivě říci především to, kdo Ježíš není. Kdo ale skutečně je? To má odhalit právě nadcházející cesta. Proměnění na hoře a následné jeruzalémské události mají definitivně a trvale otevřít oči nechápavých učedníků. Ne nadarmo je právě cesta do Jeruzaléma rámována dvěma uzdraveními slepých. První přichází zde, na samém jejím počátku, druhé pak cestu uzavře u samotných jeruzalémských bran. I tato paralelní uzdravení slepých tvoří dvojici, poodhalují, dávají prohlédnout. Skutečné prozření však Kristovy blízké čeká o velikonoční neděli. Nyní jsme ale na začátku a bude ještě chvíli trvat, než čtenáři i Ježíšovi učedníci přijmou Ježíše nikoli jako zázračného léčitele či revolucionáře, ale jako trpícího Mesiáše. Jako někoho, kdo nám navzdory smrti zůstává zatraceně blízko. Jen se rozhlédnout.